

Ľudmila Magdolenová, 27 rokov, Prievídza

Oslava brucha

„Suzana!“ Anitha, naša indická suseda, stojí vo dverách spoločnej pracovne. Pracovňa sa nachádza na prízemí bytovky. Vymákla nás cestou z prechádzky k výťahu, už sa jej nevyhneme. Budeme musieť trochu pokonverzovať.

„Hi Anitha,“ zdravím ju, „Hi Sachika,“ zdravím aj dcéru v kočiari, nasúkanú v overale z minulého roka.

„Hi Tina,“ zdraví aj ona moju dcéru. „Ideš sa prosím ťa pozrieť?“ obracia sa na mňa a hneď nás aj vedie do pracovne. „Kam dávaš prosím ťa prací prášok?“

„Sem,“ ukážem na priehradku označenou jednotkou.

„Aha. A na akej teplote perieš?“

„Dospelácke na štyridsiatke, detské na šesťdesiatke.“

„Aha, veci delíš na detské a dospelé? Všetko spolu?“

„Nie, ešte podľa farieb,“ rozhovor ma nudí a rozčuľuje. Žije tu už dva roky, prečo sa ma teraz pýta, ako sa dáva prať? „Čierne zvlášť, farebné zvlášť, biele zvlášť. Biele na šesťdesiatku.“

Anitha asi moje podráždenie zachytí, lebo mi začne vysvetľovať, „Pre mňa je tu všetko iné, vieš. Chcela som vedieť ako periete vy.“ Pod „vy“ myslí bielych miestnych ľudí. So všetkými kultúrnymi odlišnosťami, ktoré sa týkajú bielych miestnych ľudí, sa obracia na mňa, hoci teda tiež nie som miestna. No Švajčiarsko a Slovensko, pre Anithu to nie je žiaden rozdiel, som Európanka a to stačí.

Zahanbím sa, že som na ňu zlá. Keď ťa vydajú za cudzieho chlapa a presťahujú cez pol sveta, určite to stačí na kultúrny šok aj na dva roky, ak nie natrvalo. Ja som si tiež stále na niektoré veci nezvykla, napríklad na to, že jednu práčku zdieľa celá bytovka. Byty bez práčok! A v tej najvyspelejšej krajine! Milo teda pridám informácie o tom, ako perieme uteráky, kuchynské utierky a posteľné prádlo.

„Ďakujem Suzana.“ Je vidieť, že keď Anitha zistila, ako perieme my, hneď sa cíti lepšie.

„Ako sa má bejby?“ ukáže na moje brucho.

„Dobre, ďakujem Anitha.“

„Všetko v poriadku?“

„Všetko v poriadku.“

„Hlavne oddychuj a pi veľa vody.“

„Ďakujem Anitha.“ Tina je hladná, ťahá ma k výťahu a ja sa rada rozlúčim a nasledujem ju.

„Myslíš, že indickí matchmakeri majú aj iné kritéria, ako kasta?“

Večer, keď Tina konečne zaspí, ležíme s Matejom v spálni a dávame si pol hodinu dospeláckeho sociálneho kontaktu. „Anbu je inteligentný, pracovitý, tichý...“ uvažujem nad našimi susedmi. „A Anitha? Anitha pravý opak.“

Matej pokrčí plecami.

„Hovorila mi, že Anbu nastupuje v lete do novej roboty a pracuje teraz každý deň do tretej v noci, aby dokončil handover.“ Zošuchnem sa z postele a idem si zobrať brucho. Aj to je súčasť našej sociálnej polhodinky, donesiem ho k nám do postele a na striedačku ho hladkáme. „Keď som sa čudovala, načo sa tak snaží, keď aj tak odchádza, povedala, že ona tiež nevie. Že ona by nikdy toľko nerobila.“

Matej prikývne. „Ahoj bábo, ako si sa dnes malo?“ obráti sa k bruchu. Po celom dni v práci vždy viac roznežený. Dlaňou krúži po povrchu, brucho je na dotyk príjemné. Nie je to imitácia ľudskej kože, skôr krátkej, lesklej srsti, ktorá pri dotyku hreje. Poťah sa dá aj stiahnuť a opatť, ale bez neho je brucho príliš studené. Jeho vonkajšok vyzerá ako veľká metalická polguľa. Na jednej strane má držiak, podobný tým na kufroch. Dvíhanie z podstavca je tak vcelku bezpečné, ale ja sa aj tak snažím manipulovať s ním čo najmenej. Väčšinu dňa mám brucho uložené v podstavci, aby bola zabezpečená cirkulácia výživy. Vybrala som klasický, ktorý sa ponáša na desaťlitrovú plynovú bombu. Dámu, na ktorú by sme brucho namontovali, som nechcela. Sedela by u nás v spálni a celé mesiace na nás kukala. Niekomu dáva takáto nafukovacia Anča pocit bezpečia. Celé to s ňou pôsobí živšie. Dokáže brucho hladkať, spievať mu, aj sa postaviť a pohupovať, imitovať chôdzu. Matej sa tváril, že on si Anču v spálni, najlepšie prsnatú Japonku, želal. Ale nie len že Japonky nebývajú prsnaté, mne sa celkovo predstava cudzej matky, či už surožetky alebo nafukovacej robotky, nijako nepáči. Chcem, aby moje dieťa bolo moje, z mojich vajíčok. Aby to bola moja krv, čo ho živí, môj spev, čo mu do brucha preniká a neskôr moje prsia, čo ho pridávajú.

Na ihrisku pred bytovkou to vyzerá ako v deväťdesiatych rokoch. Väčšie deti chodia von bez dozoru. Preháňajú sa na bicykloch a kreslia kriedami na zem. Menšie sa kolobežkujú, kým mamy na lavičkách klebetia. Medzi ľuďmi si brávam brušnú imitáciu. Dofukuje sa pumpičkou podľa aktuálneho týždňa. Dávam ňou na známosť svetu, že budeme mať dieťa bez toho, aby zostali jedného dňa susedia prekvapení, keď na dvor vytlačím kočiar s miminom. Umelé brucho je totiž kontroverzná téma. Staršie generácie, jednotlivé náboženstvá a ich

bigotní nasledovatelia ho zatiaľ nedokážu prijať. (No keď vezmem do úvahy, že niekedy katolícka cirkev brojila aj proti joge na školách, niet sa vlastne čomu čudovať.) Neriskujem teda sociálne vylúčenie ani kultúrny šok mojich susedov. Zvlášť tu, kde sa žije tak komunitne. Dnes sa na dvor kolembá aj Anitha. Dotlačí Sachiku v kočiari, hoci onedlho bude mať dva roky a už dávno mala behať. Anitha od jesene nevychádzala von, vyhovárala sa na zimu a škaredé počasie. Sedela doma, púšťala Sachike telku a snívala o príjemných 25 stupňoch, ktoré majú doma, na juhu Indie, celoročne. Teraz, keď konečne vyšli, je zjavné Sachikine motorické zaostávanie. Nohy kladie naširoko a každú chvíľu sa potkýna.

„Nie sú jej veľké topánky? Aké má číslo?“ Pozorujem, ako sa trápi.

„Dvadsaťštyri.“ Vysvitne, že Anitha kúpila radšej väčšie, nech dlhšie vydržia.

Vnútri sa chytám za hlavu a vysvetľujem jej, že topánky musia dieťaťu presne sedieť, inak sa mu zle chodí a nožička sa nesprávne vyvíja. Takúto samozrejmosť jej vysvetľujem. Anitha vyzerá, že to počuje prvýkrát. Sľúbi mi, že pôjde kúpiť správne číslo.

Potom, akoby mi chcela oplatiť láskavosť, sa rozhovorí o indickej tradícii - oslave tehotenstva. „Chceli by sme pre teba, ja a Anbu, takú oslavu pripraviť“ pozerá sa na mňa nadšená svojim nápadom.

Moje, zo slušnosti: „To je milé, ďakujem,“ si Anitha vysvetlí ako jasné áno. Začne mi preto rozprávať o slávnosti Valaikappu, ktorou sa požehnáva matka a dieťa. Tamilky ju mávajú v siedmom mesiaci tehotenstva. Siedmy mesiac, to sedí. A nakoniec, prečo nie? Možno sa nám extra požehnanie zide.

Švajčiarsko som si predstavovala ako každý - kravy na pasienkoch, syr, čokoláda, hodinky. More prachov. Veď hej, všetko je to pravda. No každý týždeň, keď vchádzam na kliniku si uvedomím, že tu sa žije budúcnosť. Klinika vyzerá ako kvapka rosy - oblé tvary, biele, lesklé povrchy, presklené steny. Viem, že liečia všetko.

Mamičky s umelými bruchami tu stretávam často. Rozoznávame sa podľa kufra, s ktorým sem prichádzame. Kufor je zvnútra vytvarovaný na vloženie podstavca a umelého brucha. Tie sa kontrolujú každý týždeň. Pri správnej starostlivosti o brucho je šanca vynosiť v ňom dieťa skoro stopercentná, i keď prenatálna starostlivosť je naozaj náročná.

Dôvody, prečo sa ženy rozhodnú pre túto cestu, sú rôzne. Strach z pôrodu, strach z potratu, strach z popôrodného tela - niektoré matky si vyberú umelé mlieko, aby si nepokazili prsia a niektoré si vyberajú umelé brucho, aby si nepokazili brucho... A všetko tam dole. Väčšinou však prevládajú dôvody medicínske, ako aj v našom prípade.

Sestrička najprv skontroluje moju váhu, tlak a odoberie mi z prsta vzorku krvi. Ak je všetko v poriadku ľahnem si do kresla a napichne ma na odber. Dieťa živí moja krv. Každý týždeň mi ju odoberajú do podstavca, kde sa multiplikuje natoľko, aby poskytla dostatok živín rastúcemu plodu. V posledných týždňoch tehotenstva však hmotnostný prírastok a potreba výživy plodu presahuje možnosti umelého brucha. Deti sa vyberajú koncom siedmeho mesiaca a ďalej dorastajú v inkubátore. Naše brucho je stredne drahá verzia. Väčšinu prepláca poisťovňa, my sme si doplatili len niekoľko doplnkov – okrem poľahu a prehrávania tlkotu srdca sa nám osvedčil integrovaný Spotify premium. Bábätku vďaka nemu môžem púšťať Mozarta bez otravných reklám.

Po odbere dostávam postupne vitamínovú, železovú a magnéziovú infúziu. Doktorka zatiaľ kontroluje rast a vitálne funkcie dieťaťa. „Bude to dievčatko,“ hovorí radostne, hoci pohlavie viem už dávno. Slečna pekne rastie, na krivke sa pohybuje okolo šesťdesiateho percentilu. Stehenná kosť, rast hlavičky, dĺžka prstov – všetko v norme. „Vyzerá to dobre,“ povzbudzuje ma a schováva brucho aj podstavec naspäť do kufra. Infúzie mi budú kvapkať ešte niekoľko hodín.

Z kliniky sa vraciam vyčerpaná. Krví mi teraz brávajú pol litra a podporných látok mi pichajú päť druhov. Do konca už našťastie nie je ďaleko.

Vo vchode Anitha práve vypravadila svoju indickú kamarátku. Von nejde, lebo prší.

„Suzana!“

„Ahoj Anitha.“

„Ako sa máš? Ako sa má bejby?“ ukáže na moje brucho.

„Dobre, ďakujem Anitha.“

„Všetko v poriadku?“

„Všetko v poriadku.“

„Hlavne oddychuj a pi veľa vody.“

„Ďakujem Anitha.“ Anitha civí na môj kufor. „A ako sa máš ty?“ otáčam rozhovor.

„Dobre.“ Rozhovorí sa o návšteve kamarátky. Aj ja ju poznám, aj s mužom, hoci len z videnia. Bývajú v tejto štvrti a jej muž je tiež informatik, ako môj a Anithin.

„Anitha a táto Veena, majú aj oni dohodnuté manželstvo?“ zaujíma ma, či sa aj jej kamarátka musela sťahovať za cudzím chlapom cez pol sveta.

„Ale nie. Oni sa brali z lásky.“

„Vážne?“

„Hej, oni sa poznajú od detstva.“

„No to je milé.“ Tak predsa tá India smeruje k civilizovanej krajine.

„Hej, hej, oni spolu vyrastali. Oni sú bratranec a sesternica,“ usmieva sa Anitha.

Skoro mi zabehne.

„Kedy ti začína siedmy mesiac?“ prejde Anitha na druhú tému, akoby nič. „Kedy budeme môcť spraviť oslavu?“

Ubezpečím ju, že čoskoro.

Je hlboko po polnoci a ja viem, mala by som ísť spať. Ale nedá mi to. Googlim sobáše bratrancov a sesterníc. Je to vôbec legálne? Nerodia sa im postihnuté deti? Kto to, okrem týchto Tamilcov, vôbec praktizuje? Prejde hodina. Ďalšiu hodinu strávim pozeraním britského dokumentu o pakistanskej komunite v okolí Birminghamu. Sobáše bratrancov a sesterníc sú tam extrémne bežné, tvoria polovicu všetkých zväzkov. Dokument začína srdcervúcimi zábermi ťažko postihnutého chlapca, už takmer muža. Chúli sa v špinavom rohu miestnosti, vydáva zvieracie zvuky. Je slepý a takmer hluchý. Končatiny má neprirodzene skrútené. Neskôr sa divák dozvie, že má aj dve postihnuté sestry. Mama tlačí asi desaťročnému dievčaťu do úst surovú uhorku. Dievča slince a nedokáže ju prehltnúť.

Valia sa na mňa informácie z genetiky – vzácny recesívny gén na čudné choroby, ktorý koluje v rodine, by bol pri zväzku mimo rodiny potlačený. Takto je pravdepodobnosť vzniku vážnych postihnutí štyri až desať percent. A potom sú tu zástancovia, ktorí tvrdia, že stále je deväťdesiatpercentná šanca, že bude všetko v poriadku. A že rodina sa už pozná, majú spoločné tradície, sú si blízki.

Kým to dupozerám, je mi fyzicky zle.

Posledný mesiac mi každý týždeň odoberajú trištvrte litra krvi. Nechápem, ako je možné že sa mi netočí hlava, že neodpadnem, že mi stačia tieto zázračné preparáty, aby som fungovala. Nechápem ani, ako môže to dieťa rásť. Nechápem a neriešim. Nový život je jednoducho zázrak. Miesto toho ma pochytil syndróm hniezdenia. Skladám nový pultík z Ikei, periem miniatúrne veci a ukladám ich do komínikov. Tina o sestre vie a veľmi sa na ňu teší. Striedavo mi hladká obyčajné brucho, nafukovacie brucho aj metalické brucho na podstavci. Aj pre ňu je to zázrak.

Ukážem Matejovi dokument o bratrancoch a sesterniciach.

„Ach, tí Indoši,“ krúti hlavou, aj keď to teda boli Pakistanci.

Nakoniec si ale uvedomím jednu vec. Päťdesiat percent. Šanca, že to bude dobré prirodzenou cestou, bola u nás päťdesiat percent. To je o dosť menej ako deväťdesiat. A

predsa sme to zvažovali. Navyše, človeka zvädza myslieť si, že keď Tina schytala tých nešťastných päťdesiat, druhý raz to musí byť tých päťdesiat podarených. Ale to je omyl. Ako keď hodíš na minci hlavu. Zdá sa ti, že druhý raz je šanca, že sa to znovu podarí, menšia a tretí raz ešte menšia. V skutočnosti nový pokus pravdepodobnosť nijako neznižuje. V každom pokuse zostáva päťdesiat na päťdesiat.

Tentoraz sme neriskovali.

Poobede zvykneme všetci spolu spať. Zobudí ma zvonček pri dverách. Anitha drží plnú náruč vecí, rekvizít na dnešnú oslavu.

„Vyhradila som si na tvoju oslavu celé poobedie,“ spokojne vchádza do nášho bytu.

Snažím sa jej vysvetliť, že sa u nás ešte spí.

„Och, sorry. Prídem neskôr.“

O pol hodinu zvoní znova.

„Už ste hore?“

„Ešte nie.“

„Mali by sme ale začať, aby sme všetko stihli.“ Anitha to evidentne berie príliš vážne.

„Tak čo sa presne bude diať? Možno môžem niečo začať sama.“ Šťastná mi vysvetľuje celý proces, najprv spravíme výzdobu, potom sa rituálne okúpem a nakoniec dostanem dary. Ale ja sa nemám hýbať, ona všetko pripraví. A hneď aj začne rozrolovávať látku, že ju pripne na stenu.

Sadnem si na gauč, hladkám si nafukovacie brucho a sledujem, ako vytvára ozdobný oblúk.

„Anitha, ty si hovorila, že Veena a jej muž sú bratranec a sesternica.“

„Hej, sú,“ začudovane sa na mňa otočí.

„Je to, no, u vás bežné?“

„Jasné. Aj moji rodičia sú bratranec a sesternica.“

„Aha.“ Prekvapene si ju premeriavam a len na konci jazyka prehltne otázku, či je zdravá.

Anitha pridáva detaily, za akých okolností sa môžu bratranec a sesternica zobrať. Nakoniec dodá, že keby mala brata, mohol by sa zosobášiť s jej dcérou. Kým dokončí prípravu, ešte to spracovávam.

„Dobre, teraz môžeš ísť do kúpeľa,“ posielala ma, keď sa Tina s Matejom zobudia.

Prikývnem a odchádzam do kúpeľne. Pretlačí sa tam za mnou a čaká. Aj ja čakám, či vypadne. „Budem ti pomáhať,“ zahlási.

„Nie, Anitha, to nie je potrebné.“

Anitha nástojí, tehotnej predsa vždy pomáha mama a sestry a ja tu nemám nikoho okrem nej, musí mi pomôcť.

Začínam sa pod nafukovacím bruchom potiť. „Určite nie, Anitha,“ zahrám kartu kultúrnych odlišností, „u nás sa nevyzliekame pred nikým, iba pred manželom.“

„Och. To som nevedela.“ Klamstvo zafungovalo, Anitha ma necháva v kúpeľni samú.

Konečne si skladám opotené brucho, umývam ho vlažnou vodou. Napúšťam do vane vodu a leziem do nej keď Anitha klope na dvere. „Otvor, ešte tu mám kúpeľové oleje.“

Omotám si uterák a už mám ruku na kľučke, keď si spomeniem na brucho. Rýchlo ho šuchnem pod uterák.

Anitha mi podáva fľaštičky. „Polož to sem,“ kývnem na poličku a v kŕčí pridržiavam brucho pod uterákom.

„Tento olej je špeciálne na brucho. Ten ti potom natriem.“ Ukazuje mi. „Neboj sa, nemusíš byť nahá.“

Kývnem hlavou že hej, nech už ide.

Pred časom sa mi Anitha zverila, že keď mala tri roky, rodičia ju poslali do internátnej školy. Jej rodičia sú bohatí, majú poľnohospodárstvo, veľké ryžové plantáže, ale ďaleko od civilizácie. Anithu, ako aj neskôr jej sestry, poslali v troch rokoch do mesta, vzdialeného šesť hodín jazdy, aby tam získali dobré vzdelanie. V troch rokoch! Domov chodila len na prázdniny. Viac mi o tom povedať nechce. „Priveľa spomienok.“ Mávne rukou, aby ich zahnila preč.

Keď to počujem, zovrie mi hrdlo. Odrazu veľa vecí, čo som na nej nechápala, dáva zmysel. Sľubujem si, že už na ňu budem vždy len dobrá. Škoda, že sa mi to nedarí.

Po kúpeli si oblečiem šaty, namontujem brucho. Anithe tvrdím, že som sa už ponatierala. Je hrozne sklamaná.

„Anitha, veď nemusí byť všetko presne ako u vás.“

„Keď ja ti chcem pomôcť.“ Vykladá mi, ako som jej veľmi pomohla a pomáham, okolo dieťaťa, okolo života tu, ona mi to chce oplatiť. „Dieťa treba poriadne požehnať.“

Dobre, že akurát prichádza Anbu s dcérou. Matej zoberie Tinu na ruky, obrad môže začať.

Sadnem si na stoličku pod vyzdobený oblúk, ruky si položím na kolená. Anitha mi na čelo, na miesto medzi očami namaže červenú pastu, kumkum. Uctieva tým božskú energiu v mojom tele. Tehotná žena je totiž podobná indickým bohyniam. Potom mi do lona pokladá rozličné predmety. Misku ryže, ryžové palacinky, akýsi indický kúsok oblečenia, jazmínové kvety zapletené do strapca a tradičné sladkosti. Poodstúpi asi o dva kroky a spolu s Anbum

odriekajú modlitbu. Keď zostanú ticho, myslím si že je koniec a idem vstať, no Anitha pokrúti hlavou, ešte náramky.

„Slovo Valaikappu sa skladá zo slov vala – náramky a kappu- ochrana. Tieto náramky nech ťa ochraňujú, „vrať Anitha slávnostne a navlieka mi na každú ruku štrngajúce krúžky. Je ich strašne veľa. „Nesmieš si ich zložiť až do pôrodu. Dieťa už má vyvinutý sluch, zvuk štrngajúcich náramkov ho upokojuje a po pôrode si ho bude pamätať.“

A potom mi chytí brucho. Skôr než, ju stihnem zastaviť, mi ho ohmatá a zhrozene na mňa pozrie. Zažíva kultúrny šok.